

Rutin

Rutin för egenvård i förskolan och skolan

Innehåll

Inledning.....	2
Hälso- och sjukvård.....	3
Vad är egenvård?.....	3
Ansvarig läkare	3
Egenvårdsplan	3
Sekretess och samtycke	3
Egenvård i förskolan och skolan	3
Förskolans/skolans rutin för egenvård	4
Rektor	4
Personal	4
Vårdnadshavare	4
Barn/elev	4
Skolsköterska och skolläkare	5
Information och utbildning.....	5
Läkemedel	5
Förskolans och skolans egenvårdsblanketter	5
Händelserapportering	6
Ansvar och försäkring	6
Länkar.....	6
Referenser.....	6

Utarbetad 2014 rev. 2020 i samverkan med Barnkliniken
Centrala barn- och elevhälsan
Norrköpings kommun, Utbildningskontoret
Synpunkter på planen kan lämnas till utbildningskontoret@norrkoping.se

CENTRALA ELEVHÄLSAN, UTBILDNINGSKONTORET I SAMARBETE MED:

Inledning

Egenvård är en hälso- och sjukvårdsinsats som en behandlande läkare bedömer att en person som inte har hälso- och sjukvårdsutbildning kan utföra. Barn och elever kan ha behov av hälso- och sjukvårdsinsatser under sin vistelse i förskolan eller skolan. En hälso- och sjukvårdsinsats som kan utföras i förskolan och skolan kallas *egenvård*. Ansvarig läkare bedömer vilken egenvård som kan utföras i förskolan/skolan.

Ansvarig läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal utfärdar en *Egenvårdsplan* vid nyinsjuknande eller vid planerat återbesök för de barn och ungdomar som inte har en egenvårdsplan. Egenvårdplanen uppdateras vid behov. Läkarens egenvårdsplan utgör underlag när skolan fyller i skolans egenvårdsblankett.

Förskolan och skolan har ansvar för att barn och elev får hjälp och stöd med sin egenvård. Tillsynsansvar för barnet, enligt 6 kap 2 § föräldrabalken övergår till förskolan/skolan den tid barnet vistas där.

Rutin för egenvård i förskola och skola har utarbetats i syfte att skapa likvärdiga egenvårdsinsatser i förskolan och skolan samt tydliggöra ansvar. Rutinen ska bidra till kvalitet och trygghet för berörda barn, elever och personal som utför egenvårdsinsatser. Rutinen gäller också i verksamhet Familjedaghem och Natt- och helgomsorg. *Rutinen* med tillhörande *egenvårdsblanketter* finns på Norrköpings hemsida samt intranätet. Rutinen är antagen också i Söderköpings-, Finspångs- och Valdemarsviks kommun.

Hälso- och sjukvård

Vad är egenvård?

Enligt Socialstyrelsen är egenvård *en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad yrkesutövare inom hälso- och sjukvården bedömt att en patient själv kan utföra.* Bedömning om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård regleras i *Socialstyrelsens föreskrifter Bedömning av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård SOSFS 2009:6.* Egenvård omfattas inte av hälso- och sjukvårdslagen.

Ansvarig läkare

Ansvarig läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömer om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. I rutinen används fortsättningsvis enbart begreppet ansvarig läkare. Socialstyrelsens föreskrifter ställer krav på vårdgivaren. Ansvarig läkare bedömer vilka egenvårdsinsatser som kan utföras i förskolan/skolan, analyserar risker, samråder och planerar, förnyar bedömningar om förutsättningar förändras samt fastställer rutiner för samarbete med förskola och skola. Ansvarig läkare bedömer behov av utbildning för förskole- och skolpersonal samt erbjuder utbildning vid behov.

Egenvårdsplan

Ansvarig läkare utfärdar en *Egenvårdplan* då barn eller ungdom är i behov av egenvård i förskolan skolan och personal utför egenvårdsinsatser. En Egenvårdsplan utfärdas också då egenvårdsinsatser utförs *vid behov* exempelvis administrering av läkemedel.

Sekretess och samtycke

Hälso- och sjukvårdspersonal omfattas av den högsta formen av sekretess. Enligt *Offentlighets- och sekretesslagen SFS 2009: 400* kan hälsouppgifter som gäller ett enskilt barn eller elev endast överföras till förskola/skola efter *samtycke* från vårdnadshavare eller myndig elev.

Egenvård i förskolan och skolan

Barn och elev kan under sin vistelse i förskolan/skolan ha behov av egenvård. En del barn/elever har behov av kontinuerlig egenvård medan andra har behov av tillfälliga insatser. Förskolan/skolan har genom sitt tillsynsansvar ansvar för att barn/elever får hjälp med sin egenvård. Vårdnadshavare kan under vistelsen i förskolan/ skolan överlåta egenvårdsuppgifter till personal. Egenvårdsinsatser kan utföras av personal efter att vårdnadshavare informerat och instruerat personal. Exempel på uppgifter kan vara att administrera läkemedel, testning av blodsocker, insulininjicering, sondmatning. Tillfällig administrering ex antibiotikabehandling bör i möjligaste mån utföras i hemmet. Skolan inhämtar *samtycke* från vårdnadshavare till informationsutbyte mellan förskolan/skolan och ansvarig läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal i egenvårdsfrågor vid behov.

Förskolans/skolans rutin för egenvård

Rektor ansvarar för att förskolan/skolan har en *rutin för egenvård*. Rutinen inkluderar egenvårdsinsatser också under elevens vistelse i fritidsverksamhet.

Förskolans/skolans rutin bör omfatta

- Identifiera barn/elever i behov av egenvård vid läsårsstart
- Informera vårdnadshavare om rutin för egenvård vid nytt läsår vid ex föräldramöte, mottagande av nytt barn/ny elev
- Informera personalen om kommunens och förskolans/skolans rutin för egenvård vid läsårsstart ex APT
- Förvaring av läkemedel
- Fokus på särskilda tillfällen som ex utflykter, friluftsdagar, prao, lucia, julfest, hushoppardagar, skolavslutning, övergångar, sammanslagning av förskolor/frita sommartid
- Hantering av egenvårdsblanketter enligt förskolans/skolans rutin och utbildningskontorets dokumenthanteringsplan
- Sammanställning och utvärdering efter avslutat läsår

Rektor

Rektor ansvarar för att barn/elev får hjälp och stöd med sin egenvård och att förskolan/skolan har en rutin för egenvård. Om rektor bedömer att skolan inte kan utföra ett barns/elevs egenvård på ett säkert sätt ansvarar rektor för dialog med vårdnadshavare och ansvarig läkare. Vid tillbud eller negativ händelse fyller rektor tillsammans med personal i blankett *Händelserapport vid egenvård*.

Personal

Personal och vårdnadshavare fyller tillsammans i en egenvårdsblankett. Personal utför egenvårdsinsatser efter att vårdnadshavare informerat och instruerat berörd personal. Det är viktigt att all personal som ska utföra egenvårdsinsatser instrueras. Personal som åtar sig att utföra egenvårdsinsatser gör det i tjänsten i samråd med rektor. Vid *tillbud* och *negativ händelse* informeras omedelbart rektor.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavaren och personal *fyller tillsammans i* barnets/elevens egenvårdsblankett. Vårdnadshavaren överlåter egenvårdsinsatser till personal enligt barnets/elevens *egenvårdsplan* samt informerar och lämnar sitt barns egenvårdplan till rektor/mentor/pedagog. Vårdnadshavaren informerar och instruerar personal som ska utföra egenvården. Vårdnadshavaren ska beskriva sitt barns behov av hjälp, stöd och delaktighet i sin egenvård som dokumenteras på egenvårdsblanketten samt ansvarar för att hålla egenvårdblankett, material och läkemedel uppdaterade.

Barn/elev

Barn/elev kan när vårdnadshavare bedömer när barnet/leven kan vara delaktig i sin egenvård med hjälp och stöd av personal. Utifrån ålder och mognad kan elev själv ansvara för sin egenvård.

Egenvårdsblankett fylls i *då personal utför eller kan behöva utföra egenvårdsinsatser* ex vid diabetes, epilepsi och allvarlig allergi.

Skolsköterska och skolläkare

Skolsköterskan bidrar med medicinsk kompetens i upprättande av skolans rutin för egenvård och i enskilda egenvårdsärenden. *Elevhälsans medicinska insatser* ansvarar inte för egenvård i skolan.

Skolsköterskan och vid behov skolläkaren kan exempelvis

- Bidra med kompetens vid upprättande av skolans rutin för egenvård
- Bidra med kompetens i enskilda egenvårdsärenden och i allmänna egenvårdsfrågor
- Bistå rektor, personal, vårdnadshavare/elev vid upprättande av egenvårdsblankett
- Bistå med kontakt med ansvarig läkare i enskilt ärende efter samtycke från vårdnadshavare
- Bistå vårdnadshavare/elev vid information och instruktion till personal
- Bistå rektor och vårdnadshavare/elev vid behov av utbildningsinsatser från regionen
- Bistå med kompetens i hantering av läkemedel
- Bistå rektor i händelserapportering, kartlägga och analysera händelsen
- Utvärdera skolans egenvårdsarbete tillsammans med rektor/EHT
- Delta i samverkans- och överlämningsmöte vid ex diabetes, risk för allvarliga allergisk reaktion och andra tillstånd som kan medföra allvarlig händelse och livsfara

Information och utbildning

Egenvårdsinsatser kan utföras efter att vårdnadshavare informerat och instruerat personal. Samtlig personal som ska utföra egenvård ska instrueras. Viktigt att bjuda in ex idrottslärare, personal på fritidshemmet. Ansvarig läkare bedömer behov av riktad utbildning i samråd med rektor.

Läkemedel

Läkemedel ska förvaras säkert och tillgängligt för berörd personal. Elev som själv ansvarar för sin egenvård ansvarar för förvaring av sina läkemedel. Vårdnadshavare ansvarar för att skolan har tillgång till läkemedel, material och för att utgångsdatum inte är passerat samt att läkemedlen är märkta med namn, personnummer och dosering.

Förskolans och skolans egenvårdsblanketter

Elevens egenvårdsplan som ansvarig läkare utfärdar, utgör underlag när skolans egenvårdsblankett fylls i. Skolan ska fylla i en egenvårdsblankett när en personal utför egenvårdsinsatser eller *kan behöva utföra egenvård*. Blanketten ska förnyas eller uppdateras inför nytt läsår samt vid byte av förskola/skola. Mindre ändringar kan införas på blanketten som då ska dateras och signeras av vårdnadshavare.

Blankett *Händelserapport vid egenvård* ska fyllas i vid tillbud och negativ händelse. Kopia skickas till ansvarig läkare/verksamhetschefen på barnkliniken samt för kännedom till verksamhetschefen på utbildningskontoret. Händelserapporter utgör underlag för förbättringsarbete avseende skolans egenvårdsarbete. Elevens egenvårdsplan och skolans blanketter hanteras enligt skolans rutin och Utbildningskontorets dokumenthanteringsplan.

Händelserapportering

Händelserapportering utförs via blankett *Händelserapport vid egenvård* och syftar till att identifiera risker och förhindra nya *tillbud och negativa händelser*. Exempel på *negativ händelse* är felaktigt utförd eller utebliven egenvårdsinsats.

Rektor

- Informerar vårdnadshavare
- Fyller i blankett *Händelserapport vid egenvård* tillsammans med berörd personal
- Säkerställer att elevens egenvårdsblankett är uppdaterad

Ansvar och försäkring

Ansvar för skada vid egenvård bedöms enligt allmänna skadestånds- och straffrättsliga principer. Om man från skolpersonalens sida utför egenvårdsåtgärder och en skada uppstår på grund av slarv eller misstag kan ersättningsansvar komma ifråga. I de sällsynta fall där personal kan bedömas ha varit oaktsamma är huvudregeln att skadan ska ersättas av arbetsgivaren. Kontakta respektive kommun för besked om försäkringar.

Länkar

[Skolverket Egenvård i förskolan och skolan](#)

Referenser

[Föräldrabalken SFS 1949: 381](#)

[Offentlighets- och sekretesslagen SFS 2009: 400](#)

[Skadeståndslagen SFS 1972: 207](#)

[Skollagen SFS 2010: 800](#)

[Socialstyrelsen](#)